

Spis treści

Przedmowa	7
Wstęp	11
Badania nad historią dziewiętnasto- i dwudziestowiecznej służby domowej w Polsce	15
Kategorie „codziennosc” oraz „życie codzienne” w badaniach historycznych	20
Charakterystyka bazy źródłowej	24
Problemy i metody badawcze	29
Rozdział 1. Wprowadzenie do badań nad historią służby domowej	33
1.1. Grupa milcząca?	33
1.2. Służba domowa jako przedmiot badań na przełomie XIX i XX wieku oraz w okresie międzywojennym	37
1.3. Sposoby definiowania służby domowej a przemiany pozycji społecznej tej grupy zawodowej	41
1.4. Liczebność służby domowej na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX wieku oraz w Polsce międzywojennej	47
Rozdział 2. Relacje	53
2.1. Zatrudnianie służby domowej	54
2.1.1. Pośrednictwo pracy i inne formy zatrudniania służących ...	54
2.1.2. Motywy i okoliczności wstępowania do zawodu	63
2.1.3. Książeczki służbowe i prawne regulacje zatrudniania służących	68
2.2. Zwracanie się do służących	72
2.3. Dystans i hierarchia	79
2.3.1. Służące a wychowywanie dzieci pracodawców	89
2.4. Bliskość i równorzędność	92

2.5. Konflikty	96
2.5.1. Przemoc i okrucieństwo: analiza przypadku z 1948 roku	100
Rozdział 3. Czas	111
3.1. Czas pracy i czas wolny – problemy definicyjne	111
3.2. Czas pracy i czas wolny służby domowej: prawo, praktyka, postulaty	113
3.3. Sposoby spędzania czasu poza pracą oraz czasu wolnego przez służbę domową	121
3.3.1. Rozmowy, plotki, wizyty gości	123
3.3.2. Życie religijne: kult św. Zyty wśród służących	132
3.3.3. Edukacja	143
3.3.4. Czytelnictwo	146
3.3.5. Kino	153
Rozdział 4. Warunki życia i pracy	163
4.1. Psia dola?	163
4.2. Uciążliwości związane z pracą	166
4.3. Przestrzeń mieszkalna	177
4.4. Zdrowie i higiena	195
4.5. Wyżywienie	210
Rozdział 5. Perspektywy i trajektorie życiowe	217
5.1. Dążenie do zmiany zawodu oraz wyjścia za mąż	217
5.2. Przestępcze reakcje na nieślubną ciążę oraz perspektywę nieślubnego macierzyństwa	232
5.2.1. Nieślubne urodzenia wśród służby domowej	234
5.2.2. Porzucanie dzieci	238
5.2.3. Dzieciobójstwo	247
5.2.4. Spędzanie płodu	253
5.3. Zagrożenie prostytutką	258
5.4. Służące domowe w obliczu starości i śmierci	265
Zakończenie	277
Bibliografia	283
Indeks osób	311